

Шифр спеціальності 081	Спеціальність «Право», ОП «Захист прав людини в сфері	Сторінка 1 з 9
---------------------------	---	----------------

Київський національний університет
будівництва і архітектури
Кафедра політичних наук і права
«Затверджую»

Завідувач кафедри
 /Перегуда Є.В./
«30» червня 2023 р.

Розробник силябуса
 /Бабюк А.М./

СИЛАБУС АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НОРМОТВОРЕННЯ

1) Шифр за освітньою програмою: ВК04
2) Навчальний рік: 2023-2024
3) Освітній рівень: другий рівень вищої освіти (магістр)
4) Форма навчання: денна
5) Галузь знань: 08 «Право»
6) Спеціальність: 081 «Право», ОПП «Захист прав людини у сфері будівництва та містобудування»
7) Статус освітньої компоненти: вибіркова
8) Семестр: II ,
9) Цикл дисципліни: дисципліна профільної підготовки
10) Контактні дані викладачів: доц., к.ю.н. Бабюк А.М. Ауд. 431 Центрального корпусу КНУБА Профіль на сайті КНУБА: http://surl.li/kvmvc . Контакти: (099)177-69-75; E-mail: babiuk.am@knuba.edu.ua ; Alla1005@ukr.net
11) Мова викладання: українська
12) Пререквізити на базі бакалаврського рівня вищої освіти
13) Мета курсу полягає в тому, що вона дає теоретичні і прикладні знання про проблематику нормотворення в Україні, особливості використання юридичної термінології, напрямки запобігання і техніко-юридичні аспекти усунення помилок у процесі здійснення нормопроектувальної діяльності, порядок здійснення правової експертизи проєктів нормативно-правових актів в Україні та ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів.

14) Результати навчання:				
№	Програмний результат навчання	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання на програмні компетентності
1.	ПРН8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК3 СК3
2.	ПРН 15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК СК14 СК15 ДСК2

3.	ПРН 16. Донести до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло. Брати продуктивну участь у розробці проєктів нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК3 СК3 СК14 СК15 ДСК2
----	---	--	---------------------------	--

15) Структура курсу					Форма підсумкового контролю
Лекції, год.	Практичні заняття, год.	Лабораторні заняття, год. Курсовий проєкт/ курсова робота РГР/Контрольна робота	Курсовий проєкт/ курсова робота РГР/Контрольна робота	Самостійні робота здобувача, год.	
12	18		Контрольна робота - 1	60	залік
Сума годин:					90
Загальна кількість кредитів ECTS					3
Кількість годин (кредитів ECTS) аудиторного навантаження:					30 (1,0)

16) Зміст курсу
<p>Лекції:</p> <p>Змістовий модуль I Загальні положення нормотворення</p> <p>Тема 1. Поняття та загальна характеристика нормотворення в Україні. Тема 2. Актуальні проблеми теоретично-правових засад нормотворчості в Україні Тема 3. Правила формування змісту та структура нормативних актів.</p> <p>Змістовний модуль II Особливості складання та реєстрації нормативно-правових актів</p> <p>Тема 4. Мова і стиль нормативно-правового акту. Система структурних одиниць та вимоги до нормативно-правового акту. Тема 5. Антикорупційна експертиза проєктів нормативно-правових актів. Тема 6. Проблематика державної реєстрації нормативно-правових актів та ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів</p> <p>Практичні заняття:</p> <p>Змістовий модуль I Загальні положення нормотворення</p> <p>Практичне заняття 1. Поняття та загальна характеристика нормотворення в Україні. Практичне заняття 2. Актуальні проблеми теоретично-правових засад нормотворчості в Україні (4 год.) Практичне заняття 3. Правила формування змісту та структура нормативних актів. (4 год.)</p> <p>Змістовний модуль II Особливості складання та реєстрації нормативно-правових актів</p> <p>Практичне заняття 4. Мова і стиль нормативно-правового акту. Система структурних одиниць та вимоги до нормативно-правового акту. Практичне заняття 5. Антикорупційна експертиза проєктів нормативно-правових актів. (4 год.) Практичне заняття 6. Проблематика державної реєстрації нормативно-правових актів та ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів</p>

Курсовий проект/курсова робота/РГР/Контрольна робота:

Індивідуальне завдання підлягає захисту студентом на заняттях, які призначаються додатково. Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Студенти можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг 18-24 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь студента у науково-практичній конференції з публікацією тез на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Завдання для самостійної роботи**1) Підготуйте доповідь на одну із запропонованих тем:**

1. Особливості правового регулювання нормотворчої діяльності в Україні.
2. Суб'єкти та стадії законотворчого процесу здійснюваного єдиним органом законодавчої влади в Україні.
3. Особливості процесу розробки та прийняття нормативно-правових актів в Україні.
4. Проблеми правового регулювання питання прийняття нормативно-правових актів шляхом Всеукраїнського референдуму.
5. Порядок розробки актів Президента України.
6. Нормотворча діяльність в системі органів виконавчої влади в Україні.
7. Участь членів територіальної громади у процесі розробки та прийняття нормативно-правових актів органами місцевого самоврядування.
8. Особливості прийняття рішень членами територіальної громади безпосередньо.
9. Порядок розробки і прийняття спільних нормативно-правових актів.
10. Порядок розробки і прийняття інших видів правових актів (на вибір).

2) Проаналізуйте та зробіть загальні висновки щодо:

1. Показників законотворчої роботи здійснюваної Верховною Радою України за останні 5 років.
2. Показників результатів експертної діяльності (на вибір).
3. Показників нормотворчої діяльності Президента України.
4. Показників нормотворчої діяльності в системі органів виконавчої влади (на вибір).
5. Показників нормотворчої діяльності в органах місцевого самоврядування.
6. Показників участі громадськості у нормотворчому процесі (на вибір).
7. Стану реалізації Плану (планів) заходів Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства ЄС за останні 5 років.
8. Даних щодо кількісних показників нормативно-правових актів вищої юридичної сили, які втратили юридичну силу/були скасовані за останні 5 років в Україні.
9. Судової практики у сфері визнання нормативно-правових актів такими, що не відповідають закону (на вибір).

3) Надайте загальну характеристику:

1. Нормотворчої діяльності в Україні.
2. Стану чинного законодавства з точки зору додержання правил та вимог нормопроектувальної техніки.
3. Різних видів нормативно-правових актів.
4. Нормотворчого процесу в органах державної влади (на вибір).
5. Нормотворчого процесу в органах місцевого самоврядування (на вибір).
6. Набуття чинності різними видами нормативно-правових актів (на вибір).
7. Скасування/втрати чинності різними видами нормативно-правових актів (на вибір).
8. Здійснення правової експертизи та юридичного значення її результатів
9. Утворення та ведення реєстрів правових актів на місцевому рівні.

4. Запропонуйте власні підходи до розв'язання дискусійного питання:

1. Судова практика як джерело права в Україні.
2. Проблеми розмежування нормотворчої компетенції.
3. Нормативно-правові акти місцевого самоврядування: їх роль та місце в системі законодавства та правовій системі України.
4. Значення результатів антикорупційної експертизи.
5. Значення результатів гендерно-правової експертизи.

ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття і сутність нормотворчості.
2. Види нормотворчості та їх загальна характеристика.
3. Референдум або народна нормотворчість.
4. Законотворчість і підзаконна нормотворчість.
5. Основні принципи нормотворчості: законність, науковість, рівень юридичної техніки, гуманізм, демократизм, гласність.
6. Нормотворчий процес: поняття та сутність.
7. Етапи та стадії нормотворчого процесу.
8. Поняття і види нормотворчих відносин.
9. Суб'єкти і об'єкти нормотворчих відносин.
10. Нормотворча компетенція.
11. Правове регулювання нормотворчої діяльності в Україні.
12. Поняття і класифікація юридичних документів.
13. Поняття і види правових актів.
14. Нормативно-правові акти: поняття, юридичні властивості та види.
15. Співвідношення нормативно-правових актів з іншими джерелами норм права.
16. Нормативні правові договори: поняття і види.
17. Нормативні судові рішення (судові прецеденти): поняття, особливості та види.
18. Міжнародне право і правова система України: їх взаємозв'язок і взаємодія.
19. Поняття та ознаки юридичної техніки як чинника ефективності правотворчої, правореалізаційної та правозастосовної діяльності.
20. Проблема визначення та співвідношення понять «юридична техніка», «правотворча техніка», «законодавча техніка», «нормопроектувальна техніка» у нормативних та наукових джерелах.
21. Поняття та ознаки нормотворення..
22. Елементи нормопроектувальної техніки: засоби й правила нормотворчої техніки.
23. Поняття та загальна характеристика правил нормопроектувальної техніки.
24. Поняття та загальна характеристика засобів нормопроектувальної техніки.
25. Стан нормопроектувальної техніки в Україні та перспективи її використання.
26. Правила формування змісту нормативно-правових актів: загальна характеристика.
27. Правила досягнення відповідності правових норм ціннісним установкам суспільства (соціальна адекватність).
28. Основні способи і прийоми формування змісту нормативно-правових актів.
29. Логічність викладення матеріалу в нормативно-правовому акті.
30. Поняття та ознаки юридичних конструкцій у нормопроектувальній техніці.
31. Значення юридичних конструкцій у нормопроектувальній техніці.
32. Принципи права та правила їх використання.
33. Юридичні дефініції: поняття та основні ознаки.
34. Види юридичних дефініцій та їх місце у тексті нормативно-правового акту.
35. Значення юридичних дефініцій для формування змісту нормативно-правових актів.
36. Правові презумпції: поняття, ознаки та види.
37. Значення правових презумпцій для формування змісту нормативно-правових актів.
38. Поняття, види та значення фікцій.
39. Аксіоми: поняття та особливості їх використання.
40. Вимоги до внутрішньої форми нормативно-правового акту.
41. Структурні одиниці нормативно-правового акту.
42. Заголовок та преамбула як структурні одиниці нормативно-правового акту.
43. Заклучні положення, примітки, додатки як правила щодо форми нормативно-правового акту.
44. Формальні (реквізитні) вимоги стосовно форми нормативно-правового акту.
45. Вид правового акту. Назва, дата його прийняття та реєстраційний номер.
46. Загальна характеристика юридичної мови.
47. Система лінгвістичних засобів нормативно-правового акту.
48. Лексичні та синтаксичні правила.
49. Юридична термінологія.
50. Правила використання юридичної термінології у нормопроектувальній діяльності.
51. Стиль нормативно-правових актів.
52. Вимоги до стилю нормативно-правових актів.
53. Тональність юридичного письма.
54. Поняття і види помилок при застосуванні правил і засобів нормотворення.

55. Основні змістовні помилки при застосуванні правил і засобів нормотворення..
56. Основні формальні помилки при застосуванні правил і засобів нормотворення..
57. Причини та основні напрямки попередження та усунення помилок при застосуванні правил і засобів нормотворення..
58. Поняття і зміст експертизи проєктів нормативно-правових актів.
59. Значення експертизи проєктів нормативно-правових актів.
60. Види правової експертизи нормативно-правових актів та їх характеристика.
61. Правова експертиза проєктів нормативно-правових актів.
62. Зміст та роль правової експертизи у забезпеченні належної якості нормативно-правових актів.
63. Принципи і методи здійснення правової експертизи проєктів нормативно-правових актів.
64. Проблеми удосконалення правової експертизи проєктів нормативно-правових актів в Україні.
65. Правова основа проведення антикорупційної експертизи проєктів нормативно-правових актів.
66. Поняття та завдання антикорупційної експертизи проєктів нормативно-правових актів.
67. Суб'єкти та предмет антикорупційної експертизи проєктів нормативно-правових актів.
68. Методологія проведення антикорупційної експертизи.
69. Корупціогенні фактори та техніко-юридичні недоліки проєктів нормативно-правових актів, способи їх виявлення та оцінки.
70. Шляхи усунення корупціогенних факторів у нормопроектванні.
71. Проведення громадської антикорупційної експертизи.
72. Особливості проведення антикорупційної експертизи Національним агентством з питань запобігання корупції.
73. Правове регулювання державної реєстрації нормативно-правових актів. Органи, що здійснюють державну реєстрацію нормативно-правових актів.
74. Терміни подачі нормативно-правових актів та терміни їх реєстрації.
75. Реєстрація спільно виданих нормативно-правових актів або актів, положення яких поширюється на інші органи.
76. Вимоги до нормативно-правових актів, що подаються на державну реєстрацію.
77. Підстави та порядок відмови у державній реєстрації нормативно-правових актів.
78. Скасування рішення про державну реєстрацію нормативно-правового акту.
79. Поняття та значення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів.
80. Мета створення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів. 87. Правові засади створення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів.
81. Порядок ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів.
82. Значення опублікування нормативно-правових актів.
83. Терміни опублікування нормативно-правових актів.
84. Види офіційних друкованих видань.
85. Значення набрання чинності нормативно-правовими актами.
86. Способи набуття чинності нормативно-правовими актами.
87. Порядок набрання чинності актами, виданими різними суб'єктами нормотворчості.
88. Система законодавства, її ознаки та елементи.
89. Взаємозв'язок між елементами системи законодавства.
90. Поняття та цілі систематизації законодавства.
91. Види систематизації та їх загальна характеристика.
92. Результати систематизації.
93. Роль систематизації законодавства у процесі правового регулювання суспільних відносин.

17) Основна література:**Підручники:**

1. Загальна теорія права: підручник. за ред. О. В. Петришина. Харків: Право, 2020. 568 с.

Навчальні посібники:

1. Ткачук А. Законодавча техніка: навч. посіб. Київ: ІКЦ «Легальний статус». 2011. 268 с.
2. Шутак І.Д., Онищук І.І. Юридична техніка: навч. посіб. для вищих навч. заклад. Івано-Франківськ, 2013. 496 с.

Методичні роботи:

1. Косович, В. М. Удосконалення нормативно-правових актів України: техніко-технологічні аспекти: монографія. Львів: Львів. нац. універ. ім. Івана Франка, 2015. 568 с.
2. Правила оформлення проєктів законів та основних вимог законодавчої техніки (Методичні рекомендації). Київ: Апарат Верховної Ради України. 2007.

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28.06.96 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80..>

2.Про адміністративну процедуру: Закон України від 17 лютого 2022 р. №2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>.

3.Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації: Закон України від 23.09.1997 № 539/97-ВР. Відом. Верхов. Ради України. 1997. № 49. Ст. 299.

4.Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10.02.2010 № 1861-VI. Відом. Верхов. Ради України. 2010. № 14, 15, 16, 17. Ст. 133.

5.Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014. № 794- VII. Відом. Верхов. Ради України. 2014. № 13. Ст. 222.

6.Про Конституційний Суд України: Закон України від 13.07.2017. № 2136-VIII. Відом. Верхов. Ради України. 2017. № 35. Ст. 376.

7.Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон України від 16.11.1992 № 2782-XII. Відом. Верхов. Ради України. 1993. № 1. Ст. 1.

8.Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11.09.2003 № 1160-IV. Відом. Верхов. Ради 53 України. 2004. № 9. Ст. 79.

9. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15..>

10.Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 18.07.2007 № 950. Офіц. вісн. України. 2007. № 54. Ст. 2180.

11.Про газету Верховної Ради України «Голос України»: Постанова Верховної Ради України від 05.04.2011 № 3173-VI. Відом. Верхов. Ради України. 2011. № 28. Ст. 267.

12.Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності: Указ Президента України від 10.06.1997 № 503/97. Офіц. вісн. України. 1997. № 24. С. 11.

13.Про опублікування актів законодавства України в інформаційному бюлетені «Офіційний вісник України»: Указ Президента України від 13.12.1996 № 1207/96. Урядовий кур'єр від 19.12.1996.

14.Про інформаційний бюлетень «Офіційний вісник Президента України»: Указ Президента України від 12.02.2007 № 101/2007. Офіц. вісн. України. 2007. № 12. Ст. 409.

15.Про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади: Указ Президента України від 03.10.1992 № 493/92. Збірник указів Президента України. 1992. № 4.

16.Про затвердження Положення про порядок здійснення обліку та систематизації законодавства в органах та установах юстиції України: Наказ Міністерства юстиції України від 15.04.2004. Режим доступу: № 31/5 <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v31-5323-04>

17.Про затвердження Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади: Постанова Кабінету міністрів України від 28.12.1992 № 731. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/731-92-п>

18.Про затвердження Положення про порядок здійснення обліку та систематизації законодавства в органах та установах юстиції України: Наказ Міністерства юстиції України від 15.04.2004. № 31/5. Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v31-5323-04>

19.Про вдосконалення порядку державної реєстрації нормативно-правових актів у Міністерстві юстиції України та скасування рішення про державну реєстрацію нормативно-правових актів: Наказ Міністерства юстиції України від 12.04.2005 № 34/5. Офіц. вісн. України. 2005. № 15. Ст. 799.

20.Про видання та розповсюдження інформаційного бюлетеня «Офіційний вісник України»: Наказ Міністерства юстиції України від 22.12.2006 № 102/5. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0102323-06>

18) Додаткові джерела:

1. Биля, І. О. Теоретичні основи використання нормотворчої техніки: автореф. дис... канд. юрид. наук. Нац. юрид. Акад. України ім. Я. Мудрого. Харків. 2004. 20 с.

2. Дзейко, Ж. О. Правила і засоби законодавчої техніки: загальна характеристика. Науковий вісник Чернівецького університету: Зб. наук. праць. 2005. Вип. 286: Правознавство. Чернівці: Рута. С. 25 – 29.

3. Кулик, О. Г. Методичні та організаційні засади систематизації законодавства України. Систематизація законодавства в Україні: проблеми теорії і практики. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Київ: Інститут законодавства Верховної Ради України. 1999. С. 127 – 130.

4. Меленко, С. Консолідація як вид систематизації нормативно-правових актів: дис... канд. юрид. наук: 12.00.01. Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці, 2002.

5. Рабінович, П. Юридична техніка законотворення в Україні: загальні проблеми. Вісник Академії правових наук України. 1998. № 2. С. 18 – 28.

6. Риндюк, В. І. Законодавча техніка: поняття, форми, види, реалізація в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Нац. акад. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. К. 2008. 20 с.

7. Рішення Конституційного Суду України від 03.10.1997 р., № 4-зп (справа про набуття чинності

Шифр спеціальності 081	Спеціальність «Право», ОП «Захист прав людини в сфері	Сторінка 1 з 9
---------------------------	---	----------------

Конституцією України). Офіц. вісн. України. 1997. № 42. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України про офіційне тлумачення положень 54 частини четвертої статті 94 Конституції України від 09.10.2007 № 7-рп/2007. Офіц. вісн. України. 2007. № 79. Ст. 2963.

19) Система оцінювання навчальних досягнень (розподіл балів):

Поточне оцінювання та самостійна робота		ІЗ	Сума
ЗМ1	ЗМ2		
35	35	30	100

20) Умови допуску до підсумкового контролю:

1. Студент, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату ФУПП документ, який засвідчує ці причини.
2. Студент, який пропустив лекційне заняття, повинен законспектувати зміст цього заняття та продемонструвати конспект викладачу до складання заліку.
3. Студент, який пропустив практичне заняття, повинен законспектувати джерела, які були визначені викладачем як обов'язкові для конспектування, та продемонструвати знання з пропущеної теми викладачу до складання заліку.

21) Політика щодо академічної доброчесності:

1. Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку студента він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.
2. Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) перевіряються на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій студентів у матеріалах

22) Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни:

<https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=4344>